

UNDERVISNINGSMATERIALET PANTRESAN:

INFORMATION OM ÅTERVINNINGEN AV DRYCKESFÖRPACKNINGAR

VARFÖR LÖNAR DET SIG ATT ÅTERVINNA DRYCKESFÖRPACKNINGAR?

Återvinningen av materialet lyckas bättre ju renare det är och ju bättre dess sammansättning känns till. Ju noggrannare materialet som ska återvinnas sorteras redan i början av återvinningsprocessen, desto mindre tid och pengar behövs senare för att städa upp och sortera det senare.

Återvinningssystemet för pantförsedda dryckesförpackningar är en effektiv återvinning: det är mycket mer effektivt att samla in dryckesförpackningarna separat och sortera dem enligt förpackningsmaterial än att hitta dem bland blandavfallet först på avfallshanteringsanläggningen.

VAD FÅR OSS ATT ÅTERVINNA?

En tillräckligt stor pant uppmuntrar oss till att återvinna. Men också andra saker påverkar vår vilja att återvinna, så som till exempel var närmaste returställe finns och hur bra returautomaterna fungerar där.

Även vanan och attityden spelar en roll: I Finland lär vi oss returnera redan som barn, och det anses vara viktigt att returnera dryckesförpackningar. Hushållen returnerar burkar och flaskor mycket bra. Av de pantförsedda förpackningarna hamnar 90–95 % i återvinningen, lite beroende på typen av förpackning. Burkar och plastflaskor returneras något bättre än returglasflaskor.

VAD BASERAR SIG PANTSYSTEMET PÅ?

Avfallslagen uppmuntrar tillverkarna och importörerna av drycker till återvinning med hjälp av beskattningen. På alkohol- och läskedrycksförpackningar uppbärs en dryckesförpackningsskatt på 0,51 €/l, men skatten behöver inte betalas om man går med i ett godkänt, fungerande retursystem eller ordnar ett sådant själv.

I praktiken går majoriteten med i Suomen Palautuspakkaus Oy:s, dvs. PALPAs, system. PALPA är ett ideellt bolag som ägs av partihandeln och bryggeriindustrins aktörer. I avfallslagen stadgas även systemens återvinningsmålsättningar och om minimipanten på olika dryckesförpackningar.

VILKA ALLA DELTAR I ÅTERVINNINGSVERKSAMHETEN?

Konsumenterna returnerar de pantförsedda dryckesförpackningarna till butikerna. Även hotell- och restaurangbranschen samt t.ex. kontor, skolor och olika evenemang returnerar pantförsedda förpackningar, men då via dryckesleverantörerna.

Butikerna tar emot pantförsedda förpackningar och betalar panten åt konsumenten. Returautomaterna och deras funktion ligger på butikernas ansvar. Även mindre butiker och kiosker som säljer pantförsedda dryckesförpackningar är förpliktade att ta emot pantförsedda förpackningar även om de inte har någon returautomat.

Tillverkarna och importörerna av dryckesförpackningar finansierar återvinningssystemet via olika betalningar i samband med medlemskapet. Kostnader uppstår till exempel av materialtransporterna och vidarebehandlingen.

PALPA tar hand om administrationen av återvinningssystemet och köper bl.a. tjänster som behövs för transport och behandling av materialet från underleverantörer.

HUR FUNGERAR ÅTERVINNINGEN AV DRYCKESFÖRPACKNINGEN I ANDRA LÄNDER?

I övriga Norden återvinns dryckesförpackningar som i Finland med hjälp av ett nationellt och allmänt pantförsedd system. Returgraden, dvs. andelen förpackningar som returneras i förhållande till sålda förpackningar, är mycket hög i Norden.

Andra alternativ för att återvinna dryckesförpackningar är till exempel affärskedjornas egna pantsystem, frivillig sortering som det övriga hushållsavfallet och sortering på avfallshanteringsanläggningen.

HURDANA PANTFÖRSEDDA DRYCKESFÖRPACKNINGAR OCH MATERIAL FINNS DET I FINLAND?

Aluminiumburkar: Burkaluminium är ett utmärkt återvinningsmaterial. Av det insamlade materialet kan nästan 100 % användas direkt för att tillverka nya burkar och återvinningen kan upprepas nästan i det oändliga. Tillverkningen av nya burkar av återvunnet aluminium kräver endast ca 5 % av energin som går åt till den första tillverkningsprocessen. Återvinningen av aluminium är så smart att det av miljöskäl lönar sig att returnera också utländska burkar till butiken.

Returplastflaskor: Det finns många typer av plaster och de passar för återanvändning på olika sätt. Fördelen med pantsystemet är att det gör att vi känner till sammansättningen på förpackningarna som återanvänds.

Returglasflaskor (främst vinflaskor och flaskor för specialöl): Glas kan återvinnas nästan i det oändliga och varje ton returglas som tillverkats av återvunnet material förbrukar ca 30 % mindre energi än tillverkningen av ny råvara. Returglas som fås via pantförsedd returnering är mycket rent – i allmänna samlingskärl brukar det nämligen ofta hamna till exempel porslin, som försämrar kvaliteten på glaskrosset.

Återfyllbara glasflaskor (främst traditionella, bruna ölfaskor): Återfyllbara glasflaskor som kan tvättas började återvinnas redan på 1950-talet. Varje flaska fylls på nytt i genomsnitt 33 gånger och efter detta utnyttjas materialet som returglas.

VAD HÄNDER MED BURKAR OCH FLASKOR EFTER RETUR?

Förpackningarna sorteras och burkarna och plastflaskorna krossas oftast redan på butiken. Sedan transporteras material för vidare behandling.

Fortsättningen beror på typen av förpackning. Returnerade burkar krossas till stora balar och smälts ner till aluminiumtackor som valsas till tunna aluminiumskivor som används för nya burkar.

PET-plastflaskorna sorteras enligt färg och krossas. Av klar plast tillverkas nya flaskor för dryckesindustrin och färgad plast används bl.a. inom förpacknings-, klädes- och skoindustrin. Returglasflaskorna – t.ex. vin- och specialölfaskor – krossas och sorteras och av glaskrosset tillverkas bl.a. nya glasförpackningar samt olika isolerings- och fyllningsmedel för byggindustrin.

Återfyllbara glasflaskor tvättas, fylls och transporteras för ny försäljning.

HUR FUNGERAR RETURAUTOMATEN?

Returautomaten läser dryckesförpackningens streckkod och kollar förpackningens form med en kamera. På basen av detta identifierar automaten vilken flaska eller burk det är fråga om. Enligt identifieringen sorterar automaten dryckesförpackningarna enligt materialet i olika behållare och printar ut rätt pant på kvittot. Oftast skrynklar automaten även ihop plastflaskor och burkar för att de effektivare ska kunna transporteras och behandlas.

Automaten tar inte emot skrynkliga burkar eller flaskor utan etiketter eftersom den inte kan identifiera dessa som pantförsedda förpackningar.

SIFFROR

Återlämningsgrader av pantförsedda förpackningar är världsklass i Finland: burkar ca **94 %**, plastflaskor **92 %**, återvinningsflaskor av glas **87 %** och återfyllbara glasflaskor cirka **94 %**.

Det finns cirka **5 000 returställ**en i butiker i Finland med knappt **4 000** returautomater.

Årligen returneras cirka **1 400 miljoner** styck burkar, cirka **540 miljoner** styck plastflaskor och nästan **130 miljoner** styck returglasflaskor. Varje finländare returnerar i genomsnitt årligen cirka **251 burkar**, **98 plastflaskor** och **24 glasflaskor**.

360 miljoner euro **betalas årligen** ut i pant.

Via **pantsystemet** fås årligen cirka **19 700 ton** returaluminium, cirka **15 400 ton** returplast och cirka **52 900 ton** returglas. För jämförelsens skull: en buss väger cirka **15 ton**, en jumbojet cirka **200 ton** och ett kryssningsfartyg cirka **5 000 ton**.

Om alla burkar och flaskor som returneras under ett år skulle placeras i sträck skulle de täcka en sträcka på **300 000 kilometer** – alltså **nästan åtta gånger** runt jorden.

INFOKÄLLOR PÅ NÄTET

www.palpa.fi

www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ ja_ tuotanto/Jatteet_ ja_ jatehuolto/ Tuottajavastuu/Juomapakkausten_ palautusj_ arjestelmat